

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГІРНИЧИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

для забезпечення навчальної дисципліни

«Планування та організація діяльності підприємства»

напрямок підготовки: 0501 «Економіка і підприємництво»

спеціальність: 5.03050401 «Економіка підприємства»

Кривий Ріг, 2016

Укладач Онофрієнко Н.О.

Навчально-методичні матеріали розроблені з навчальної дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства» для студентів спеціальності 5.03050401 «Економіка підприємства». Вони містять плани лекцій, програму самостійної роботи студентів, завдання до виконання практичних робіт, контрольні питання, тести для самоконтролю, критерії оцінювання знань студентів під час складання екзамену та екзаменаційні питання.

Навчально-методичні матеріали розглянуті та затверджені на засіданні комісії економічних дисциплін, протокол № 2 від 19.10.16 року

Навчально-методичні матеріали розглянуті та затверджені на засіданні РМО економічних дисциплін, протокол № 3 від 01. 11.16 року

ЗМІСТ

1. Мета дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства»	3
2. Предмет і зміст курсу «Планування та організація діяльності підприємства»	3
3. Плани лекцій з навчальної дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства»	5
4. Завдання до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства»	15
5. Програма самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства»	42
6. Критерії оцінювання знань студентів	47
- обов'язкової контрольної роботи	48
- під час складання екзамену	48
7. Еталон розв'язання завдання обов'язкової контрольної роботи	49
8. Завдання обов'язкової контрольної роботи з навчальної дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства»	51
9. Методичні вказівки до оформлення та виконання курсової роботи	66
10. Екзаменаційні питання з навчальної дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства»	77

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

В нових ринкових умовах господарювання підприємство несе повну відповідальність за результати своєї роботи. А це вимагає від них адекватної зміни в підготовці спеціалістів.

Основна мета підприємства – це є забезпечення споживача необхідною йому продукцією або послугами в задані терміни, необхідної якості з мінімальними затратами для виробника. При вирішенні цієї проблеми в умовах ринкової економіки головним є споживач.

Щоб вижити підприємству повинно постійно думати про якість своєї продукції і зниження затрат на її виробництво. Це завдання керівних працівників і спеціалістів підприємства визначає стратегію і тактику організації виробництва.

При розробці і реалізації виробничої політики, яка має своєю метою пристосування підприємства до вимог ринку, керівникам і спеціалістам підприємства необхідно тримати в полі зору широкий круг запитань, які стосуються не тільки сфери виробництва. Вони мають собі визнати – що виробництво – це тільки частина процесу, який весь час оновлюється. Розвивати виробництво, збільшувати його потужність, тобто добре організовувати комплекс всіх робіт на підприємстві можна тільки тоді, коли добре знаєш умови ринку, тобто те, що від тебе чекають.

Курс включає в себе вивчення:

організаційні принципи побудови виробничих підрозділів підприємства як виробничої системи;

- економічно ефективна побудова виробничих процесів в часі;
- забезпечення скорочення циклу виробництва;
- організаційні умови вибору економічно ефективних технологічних процесів; раціональні форми організації роботи по технічній підготовці і освоєнню виробництва нової продукції;
- організаційні фактори, які забезпечують підвищення якості продукції.

ПРЕДМЕТ І ЗМІСТ КУРСУ

Предмет курсу – засоби і методи планування діяльності підприємства, механізм складання планів на підприємствах різних форм власності.

Завданнями курсу «Планування та організація діяльності підприємства» є:

- вивчення й осмислення теоретичних знань методології і методики планування діяльності підприємства;
- ознайомлення з передовим вітчизняним та зарубіжним досвідом у сфері планування;
- набуття студентами вміння використовувати економічний інструментарій для проведення планових техніко-економічних розрахунків, розробки альтернативних планів та обґрунтування оптимальних варіантів розвитку підприємства;
- розвиток дослідницьких та творчих навичок у використанні студентами на практиці набутих теоретичних знань.

Вивчення дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства» базується на знанні фундаментальних понять з «Мікроекономіки», «Економіки підприємства», «Економіки праці», «Менеджменту», «Маркетингу», «Бухгалтерського обліку», «Аналізу господарської діяльності підприємства» тощо.

Курс передбачає вивчення вузлових питань економіки в даній області і використовує об'єктивні економічні закони.

Любі організаційно-технічні рішення, методи виготовлення продукції, виконання виробничих операцій, методи господарювання, якими би вони вдалими, ефективними не були сьогодні, завтра можуть бути поліпшені або замінені на більш вдосконалені під

дією науково-технічних досягнень зміни умов виробництва. Діалектичний метод дозволяє розглядати організацію виробництва як безперервну творчу роботу, результатом якої являється підвищення ефективності виробництва.

Вирішення завдань курсу можливе на основі системного підходу – який визначає комплексне вивчення об'єкту курсу – промислове підприємство як виробнича система. Системний підхід дозволяє оптимізацію роботи всієї виробничої системи в комплексі, як одне ціле, а не по окремих частинах.

Організація виробництва починається з промислового підприємства, яке розглядається як виробнича система зі всіма характерними для неї властивостями.

Курс знайомить з виробничою структурою підприємства, розкриває поняття виробничий процес і розглядає принципи і методи його раціональної організації, можливі види руху предметів праці, вивчає методика вивчення довжини виробничого циклу.

Крім того вивчається виробнича потужність підприємства, організація технічного обслуговування підприємства.

Спеціалісти повинні знати:

- вирішення завдань, які виникають в виробничо-господарській діяльності підприємства при виборі раціональних варіантів організаційно-планових рішень, які забезпечують ефективність виробництва;
- вмінні організувати роботу виробничого підрозділу;
- оволодіти методами аналізу виробничо-господарської діяльності, раціональної організації виробничого процесу;
- знаходити і використовувати внутрішні виробничі резерви;
- застосовувати організацію, нормування і оплату праці для підвищення ефективності;
- реагувати на зміну попиту.

Спеціалісти повинні вміти:

- планувати фонд оплати праці на підприємстві
- планувати витрати діяльності
- складати оперативні плани дільниці
- складати калькуляцію собівартості продукції
- складати бізнес-плани
- аналізувати і оцінювати ефективність виробничої діяльності підприємства.

Тема 1. Сутність і організаційно-методичні основи планування діяльності підприємства

1.1 Планування, як наука.

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з сутністю й організаційно-методичними основами планування діяльності підприємства

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Планування, як наука.
2. Предмет, об'єкт та методи планування
3. Процес планування та вибір рішення, філософські концепції планування

1.2. Методи та інструменти планових розрахунків

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з методами та інструментами планових розрахунків

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Планування, як функція управління підприємством
2. Методи та інструменти планових розрахунків

Тема 2. Планування збуту продукції

2.1 Маркетингові дослідження як основа планування збуту продукції

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями маркетингових досліджень як основи планування збуту продукції

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Маркетингові дослідження як основа планування збуту продукції
2. Планування збуту продукції

Тема 3. Виробнича програма підприємства

3.1. Визначення та структура виробничої програми підприємства

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Сформулювати поняття про визначення та структуру виробничої програми підприємства

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Виробнича програма підприємства-план виробництва та реалізації продукції
2. Структура виробничої програми

3.2 Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні економічного аналізу

План лекції:

1. Державний контракт та державне замовлення
2. Планування обсягів виробництва у вартісному виразі

Тема 4. Оперативно-календарне планування та регулювання виробництва

4.1. Зміст і завдання оперативно-календарного планування

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти предмет, зміст, завдання оперативно-календарного планування

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Основні задачі оперативно-календарного планування
2. Системи оперативного планування

4.2. Ритмічність виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Усвідомити значення ритмічності виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Ритмічність виробництва
2. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, масового та серійного типів виробництва

Тема 5. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю

5.1. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Види виробничої потужності
2. Коефіцієнти ступеню використання виробничої потужності

5.2. Методики розрахунку виробничої потужності

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти методики розрахунку виробничої потужності

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Стратегії вибору виробничої потужності
2. Етапи планування виробничої потужності

Тема 6. Планування матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства

6.1 Зміст планування МТЗ та послідовність його розробки

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти зміст планування МТЗ та послідовність його розробки

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Задача плану матеріально-технічного забезпечення
2. Критерії вибору постачальників МТР

Тема 6.2. Планування потреби в матеріальних ресурсах

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями планування потреби в матеріальних ресурсах

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Поняття матеріальних ресурсів
2. Методи визначення потреби у МТР

Тема 7. Планування персоналу й оплати праці

7.1. Планування персоналу

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Сформулювати уявлення про планування персоналу

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Етапи планування персоналу
2. Різновиди фондів часу

7.2. Сутність та значення продуктивності праці

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти сутність та значення продуктивності праці

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Сутність продуктивності праці

2. Фактори та резерви росту продуктивності праці
3. Показники та методи виміру продуктивності праці

7.3 Планування продуктивності праці

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Систематизувати знання про планування продуктивності праці

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Групи факторів продуктивності праці
2. Етапи планування продуктивності праці

7.4. Планування фонду оплати праці

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти особливості планування фонду оплати праці

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Форми та системи оплати праці
2. Методи планування ФОП

Тема 8. Планування витрат

8.1. Мета та завдання розробки плану собівартості продукції

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти мету, завдання розробки плану собівартості продукції.

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Мета та завдання розробки плану собівартості продукції
2. Класифікація витрат та групування витрат по економічним елементам

8.2. Складання зведеного кошторису витрат на виробництво та планової калькуляції

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про складання зведеного кошторису витрат на виробництво та планової калькуляції

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Поняття зведеного кошторису витрат на виробництво
2. Методи розробки кошторису витрат

Тема 9. Планування фінансів

9.1. Зміст фінансового плану

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти особливості планування фінансів

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Зміст та завдання фінансового плану
2. Принципи фінансового плану

9.2. Планування потреби у фінансових ресурсах

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти особливості планування фінансів

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Поняття та різновиди капіталу
2. Джерела формування обігових коштів

Тема 10. Організаційні основи виробництва

10.1 Поняття виробничої діяльності та її основні елементи

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти поняття виробничої діяльності та її основні елементи

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Мета виробничої діяльності
2. Функції керування виробництвом

10.2 Сутність організації виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Усвідомити сутність організації виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Сутність організації виробництва
2. Взаємозв'язок технології і організації

Тема 11. Виробничий процес і організаційні типи виробництва

11.1 Технологія і виробничий процес

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про технологію і виробничий процес

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Сутність та види технології
2. Класифікація виробничих процесів

11.2. Планування виробничого процесу

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про планування виробничого процесу

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Мета розробки виробничого процесу
2. Основи розробки виробничого процесу

11.3. Організаційні типи виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти організаційні типи виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Одиничне виробництво
2. Серійне виробництво
3. Масове виробництво

Тема 12. Організація виробничого процесу у часі та просторі

12.1 Просторові зв'язки у виробничому процесі

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про просторові зв'язки у виробничому процесі

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Виробнича структура підприємства
2. Елементи виробничої структури

12.2. Просторові розташування підприємства

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про просторові розташування підприємства

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Територіальне розміщення підприємства
2. Критерії розміщення виробничих об'єктів

Тема 13. Методи організації виробництва

13.1 Методологія організації виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про методологію організації виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Сутність організації виробництва
2. Зміст організації виробництва

3.2. Класифікація методів виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з класифікацією методів виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Загальна характеристика потокового виробництва
2. Організація не потокового виробництва

Тема 14. Організація потокового та автоматизованого виробництва

14.1. Впровадження автоматизації на виробництві

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з впровадженням автоматизації на виробництві

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Сутність автоматизованого виробництва
2. Склад, ефективність функціонування автоматизованого виробництва

14.2 Основні напрямки автоматизації виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з основними напрямками автоматизації виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Впровадження робототехніки
2. Основні показники економічної ефективності автоматизованих систем керування

Тема 15. Організація трудових процесів і робочих місць

15.1. Трудовий і виробничий процеси

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про трудовий і виробничий процеси

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Види праці та її класифікація
2. Сутність виробничих процесів

15.2. Організація праці

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з організація праці на підприємствах

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Мета організації праці на виробництві
2. Основні напрямки організації праці на виробництві

15.3. Організація та обслуговування робочих місць

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти особливості організації та обслуговування робочих місць на виробництві

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Поняття робочого місця та його класифікація
2. Проектування організації робочого місця

Тема 16. Організація обслуговування виробничого процесу

16.1. Транспортне обслуговування

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про транспортне обслуговування виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Призначення транспортного господарства
2. Класифікація транспорту
3. Планування транспортного обслуговування

16.2. Матеріальне обслуговування виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з матеріальним обслуговуванням виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Завдання складського господарства

2. Структурні елементи складського господарства
3. Організаційні особливості складського господарства

Тема 17. Організаційно-виробниче забезпечення конкурентоспроможності продукції

17.1. Якість продукції (послуг)

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти інформацію про якість продукції (послуг)

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Основні поняття якості продукції
2. Визначення якості товарів та послуг

17.2. Міжнародні системи управління якістю продукції

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з міжнародними системами управління якістю продукції

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Міжнародні системи управління якістю
2. Міжнародні стандарти якості

17.3. Конкурентоспроможність продукції

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з міжнародними системами управління якістю продукції

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Управління конкурентоспроможністю продукції
2. Планування якості продукції

Тема 18. Комплексна підготовка виробництва нової продукції

18.1. Система створення та освоєння нової продукції

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Ознайомитись з системою створення та освоєння нової продукції

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Поняття терміну нової продукції
2. Освоєння нової продукції

18.2. Технологічна і екологічна підготовка виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про технологічну і екологічну підготовку виробництва
Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Технологічна підготовка виробництва
2. Екологічна підготовка виробництва

18.3. Організаційна підготовка виробництва

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Усвідомити значення організаційної підготовки виробництва

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні планування

План лекції:

1. Організаційна підготовка виробництва

Список рекомендованої літератури:

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

МЕТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Проведення практичних занять з дисципліни «Планування та організація діяльності підприємства» для студентів, які навчаються по спеціальності «Економіка підприємства» несе в собі мету – закріплення теоретико-методологічних основ дисципліни, придбання навиків розв'язання конкретних планових задач і обґрунтування рішень, які приймаються.

ТЕМА 3. ВИРОБНИЧА ПРОГРАМА ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Поняття виробничої програми підприємства
2. Календарний розподіл виробничої програми
3. Оптимізація виробничої програми підприємства
4. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному вираженні
5. Методика розрахунку показників плану виробництва

Контрольні запитання

1. У якій послідовності розробляється виробнича програма?.
2. Дайте визначення номенклатурі і асортименту продукції.
3. Що включає товарна продукція?.
4. У яких цінах планується об'єм товарної продукції?.
5. Чим є реалізована продукція?
6. Охарактеризуйте валову продукцію.

Тести

1. Чи включає розробка виробничої програми наступні етапи:
 - а) визначається асортимент послуг, об'єм їх продажів згідно з укладеними угодами і перспективними оцінками в натуральному і грошовому виразі;
 - б) складається план надання послуг в натуральному і грошовому виразі для конкретних підрозділів підприємства з календарним розподілом усередині планованого періоду;
 - в) об'єм надання послуг з окремих видів обґрунтовується розрахунками балансів виробничих потужностей (число номерів, посадочних місць, сервісне устаткування, інвентар і т.д.) по підрозділах і готельному підприємстві в цілому;
 - г) складається план закупівель додаткового устаткування, меблів і інвентарю для забезпечення надання послуг;
 - д) визначається об'єм поставок і складається графік постачання витратними матеріалами, продовольчою сировиною і напоями для організації обслуговування;
 - е) виробнича програма планується на 1—5 років. На рік встановлюється розбиття по кварталах і місяцях. Розрахунок виробляється в натуральних, умовно-натуральних, трудових і вартісних показниках.
 - ж) виробничі програми основних підрозділів підприємства розраховуються в зворотному порядку від об'єму послуг, що надаються, і до потреби в сировині, витратних матеріалах, устаткуванні і робочій силі.
2. Стратегічний план — це:
 - а) прогнозування майбутніх проблем і можливостей виробництва;
 - б) довготривалий план, в якому сформульовані задачі, цілі, стратегія.
3. Що таке план виробництва:
 - а) розгорнена виробнича програма;
 - б) офіційний документ, що відображає прогнози розвитку підприємства?
4. Принципи розробки плану виробництва продукції — це:

- а) планування по замовленнях, групах продукції, дискретне;
 - б) участь, безперервність, холизм.
5. Які бувають плани по термінах виконання:
- а) короткострокові, матеріальні, фінансові;
 - б) стратегічні, поточні, оперативні, бізнес-плани?

Задачі

Задача 1.

Виробнича програма гірничорудного підприємства характеризується даними, розташованими в таблиці 1(Excel). Визначити обсяг планової товарної, валової та реалізованої продукції.

Задача 2.

Визначити норматив чистої продукції за даними таблиці 2 (Excel).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 4. ОПЕРАТИВНО-КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА

План

1. Зміст і завдання оперативно-календарного планування
2. Ритмічність виробництва
3. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного і масового типів виробництва

Контрольні питання

1. У чому полягає зміст і завдання оперативно-календарного планування.
2. Охарактеризуйте оперативно-календарне планування.
3. Опишіть механізм здійснення оперативно-календарного планування.
4. Сформулюйте задачу ритмічності виробництва.
5. Які причини, по-вашому думці, обґрунтовують неритмічність виробничої діяльності?
6. Перерахуйте системи оперативно-календарного планування.

Тести

1. Управлінський цикл діяльності підприємства:
 - а) матеріально - технічне постачання, виробництво і збут – основні процеси відбуваються на підприємстві
 - б) планування діяльності підприємства
 - в) стратегія підприємства, її рівні види і рівні розробки
2. Основні функції підприємства як об'єкту планування.
 - а) постачання, виробництво і збут продукції
 - б) матеріально-технічне постачання
 - в) виготовлення продукції
 - г) збут продукції
3. Поняття матеріально-технічного постачання
 - а) забезпечення підприємства – виробника необхідними засобами виробництва
 - б) забезпечення підприємства – виробника основними засобами виробництва
 - в) забезпечення підприємства – виробника оборотними коштами виробництва
 - г) забезпечення підприємства – виробника основними і оборотними коштами виробництва
4. Класифікація запасів.
 - а) виробничі і товарні
 - б) поточні, підготовчі, страхові, сезонні і перехідні
 - в) максимальний бажаний запас, пороговий рівень запасу, поточний запас, гарантійний запас
 - г) сировина і основні матеріали, допоміжні матеріали, купувальні напівфабрикати, відходи (поворотні), паливо, тара, запасні частини
5. Поняття виробництва
 - а) процес створення різних видів економічного продукту
 - б) діюче підприємство, що виробляє продукцію
 - в) функціональний підрозділ, який створений відповідно до виконуваних робіт і підлеглий функціональному керівнику

Задачі

Задача 1.

Скласти схему циклічності стратегічного планування на підприємстві, розташувавши у відповідному порядку етапи планування:

- контроль результатів;
- середньострокове планування;
- аналіз та оцінка внутрішнього і зовнішнього середовища;
- стратегічний аналіз;
- визначення стратегічних цілей;
- стратегічний аналіз визначення стратегічних альтернатив;
- підготовка остаточного стратегічного плану;
- короткострокове планування;
- реалізація планів

Задача 2.

Визначити найефективніший варіант реконструкції підприємства та розрахувати річний економічний ефект згідно даних таблиці 1 (Excel).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмолівський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 5. ОБГРУНТУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЮ ПОТУЖНІСТЮ

План

1. Виробнича потужність підприємства та її фактори
2. Методика розрахунку виробничої потужності.
3. Динаміка виробничої потужності.

Контрольні запитання

1. Що називається виробничою потужністю підприємства?
2. Які фактори впливають на формування та використання виробничої потужності підприємства?
3. Назвіть основні показники використання виробничої потужності.

Тести

1. До вартісних показників виробничої програми відносяться:
 - а) товарна продукція;
 - б) реалізована продукція, валова продукція;
 - в) вартість основних фондів.
2. Яка залежність між реалізованою продукцією і зміною залишків нереалізованої продукції?
 - а) пряма;
 - б) зворотна;
 - в) ні який.
3. Види виробничої потужності:
 - а) вхідна, вихідна;
 - б) середньорічна;
 - в) максимальна.
4. Як розрахувати фонд часу роботи устаткування для безперервного виробництва?
 - а) Календарні дні в році 24 години – час на ремонт;
 - б) Робочі дні в році 24 години;
 - в) немає правильної відповіді.
5. Період обороту оборотних коштів характеризує:
 - а) час знаходження оборотних виробничих фондів в запасах і в незавершеному виробництві;
 - б) час проходження оборотними коштами стадій виробництва і реалізації продукції;

- в) середню швидкість руху оборотних коштів;
- г) кількість днів, за яке скоюється повний кругообіг;
- д) час, необхідний для повного оновлення виробничих фондів підприємства.

Задачі

Задача 1.

Розрахувати виробничу потужність по підйому згідно даних таблиці 1 (Excel):

$$3600 * T * g * D$$

$$Anid = \frac{3600 * T * g * D}{(Tn + Tз) * Km},$$

Задача 2.

Побудувати графік виробничої потужності, користуючись даними виробничої потужності по окремим видам гірничих робіт згідно даних таблиці 1 (Excel).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Грус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 6. ПЛАНУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Зміст планування МТС
2. Планування потреби в матеріальних ресурсах

Контрольні запитання

1. Назвіть основні цілі здійснення планування МТС.
2. Розкрити значення МТС як чинника забезпечення конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах.
3. Приведіть складові частини балансу матеріальних ресурсів.
4. Сформулюйте поняття «виробничий запас».

Тести

1. Потреба матеріалів на основне виробництво розраховується...
2. План матеріально-технічного постачання повинен враховувати ...
3. Виділяють наступні методи встановлення норм праці...

4. До нормативів використання матеріальних ресурсів у виробництві відносяться...
5. Як шляхи підвищення ефективності допоміжних служб підприємства необхідно виділити...

Задачі

Задача 1.

Визначити потребу підприємства у чорному металі та його запаси, якщо період поставки 30 днів, а період зриву поставки – 5 днів, згідно даних таблиці 1 (Excel)

Задача 2.

Визначити, на скільки днів скоротиться період обороту оборотних засобів та абсолютну суму вивільнених оборотних засобів згідно даних таблиці 2 (Excel).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 7. ПЛАНУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ Й ОПЛАТИ ПРАЦІ

План

1. Планування персоналу
2. Суть, значення продуктивності праці
3. Планування продуктивності праці
4. Планування фонду оплати праці

Контрольні запитання

1. Завдання, які стоять при плануванні чисельності і персоналу і визначення кадрової політики підприємства.
2. Методи визначення чисельності персоналу
3. Завдання планування, початкові дані і методи обчислення продуктивності праці.
4. Чинники, які впливають на продуктивність праці.

Тести

1. У чому відмінність планування людських ресурсів від планування робочої сили?
 - а) при плануванні людських ресурсів робиться ставка на мотивації, при плануванні робочої сили – на кількість

- б) при плануванні робочої сили робиться ставка на мотивації, при плануванні людських ресурсів – на кількість
- в) ці поняття мають один і той же сенс
2. Норма керованості виражається в кількості:
- а) страт
- б) підлеглих
- в) відділів
- г) підрозділів
3. Основні критерії диференціації планів служби управління персоналом:
- а) терміни і підрозділи
- б) цілі і задачі
- в) масштаби і області застосування
- г) чисельність охоплених плануванням і досягнуті результати
4. Основною вимогою до постановки мети у сфері управління персоналом є:
- а) зростання добробуту працівників
- б) максимізація прибули організації
- в) задоволення запитів споживачів
5. Основною умовою застосування якого методу для прогнозування управлінських рішень є наявність нормативної бази?
- а) індексного
- б) експериментального
- в) параметричного

Задачі

Задача 1.

Розрахувати чисельність допоміжної групи виробничої дільниці шахти.

Вихідні дані:

1. Норматив на 1 чол-зм слюсарів нарізних робіт 2 метри
2. Норматив на 1 чол-зм слюсаря очисних робіт 1000 т.
3. Норматив на крипільщиків на 1 чол-зм 3 метри
4. На гезенки 5 метрів
5. На дучки 2-3 метри горизонтальних виробіток
6. Планова виводимість $16.5 + n$ чол.- зм., підетажний штрек $41 + n$ п/м, дучки $52 + n$ п/м, очисні роботи $24 + n$ тис. т.

Задача 2.

Визначити необхідне число робітників для виробництва ремонтів устаткування протягом року за даними таблиці 1 (до даних таблиці додати номер варіанту)

Таблиця 1

Устаткування	Кількість, шт	Ремонтні огляди		Поточні ремонти		Капітальні ремонти	
		Кількість у рік	Витрати люд.- рік на одиницю	Кількість у рік	Витрати люд.- рік на одиницю	Кількість у рік	Витрати люд.- рік на одиницю
Насоси	10	10	6	5	23	1	130
Вентилятори осьові	10	9	5	2	14	1	48
Дробарки конусні	5	12	10	11	224	1	850
Екскаратори	2	10	420	7	1500	1	6000

Задача 3.

Визначити номінальний і ефективний фонди часу праці робітника. Календарних днів в році - 365, святкових і вихідних -112, передсвяткових - 6. Тривалість чергової відпустки 168 +№ ч.

На виконання державних і суспільних обов'язків витрачено 0.5+№ %, дні хвороби складають 1.5+№ % номінального фонду роботи. Тривалість робочого дня 8.2 години.

Задача 4.

Визначити за даними таблиці явочний та обліковий склад робітників при неперервному режимі роботи ділянки. Тривалість відпустки 39 днів. Робітникам надається два вихідних дні на тиждень.

Вид роботи	Професія робітника	Обсяг робіт за добу, т	Норма виробітку, т	Коефіцієнт перевиконання норми виробітку
Буріння	Бурильник	500+№	80+№	1.1
Навантаження	Машиніст	200+№	50+№	1.1

Задача 5.

Розрахувати загальну чисельність працюючих цеху збагачувальної фабрики на 2010 р.

Продуктивність праці одного працюючого в 2009 р. по товарній продукції склала 3 444+№ грн./люд. На 2010 р. планується виготовити товарної продукції на суму 6 944+№ тис. грн. при зростанні продуктивності праці (P) в порівнянні з 2009 р. на 7.8 %.

Задача 6.

Визначити виробіток на одного працівника у плановому році і його зростання в процентах до базового року, якщо у році 250 робочих днів, річний виробіток у базовому періоді становив 18,6+N тис. грн./ людино-рік. За планом обсяг випуску продукції становив 3688+N тис. грн./рік, а зниження трудомісткості виробничої програми – 2000 людино-днів.

Задача 7.

Середньоспискове число робочих цеху склало в базисному періоді 120+N чоловік, у звітному – 140+N чоловік, у тому числі виробничих робітників відповідно 60+N та 75+N чоловік. Визначити вплив цього фактору на ріст продуктивності праці по цеху.

Задача 8.

За даними таблиці визначити вплив змін чисельності робітників та їх середню продуктивність праці в порівнянні із планом на виконання плану випуску продукції за 111 квартал 2010 року.

Показники	За планом	Фактично	Відхилення від плану
Середньоспискове число робітників	820+N	785+N	
Середньоквартальна продуктивність праці на одного робітника, грн..	10000+N	11000+N	
Обсяг валової продукції в оптових цінах, тис. грн..	8200+N	8635+N	

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 8. ПЛАНУВАННЯ ВИТРАТ

План

1. Мета і завдання розробки плану собівартості продукції
2. Класифікація витрат і угруповання витрат по економічних елементах
3. Складання зведеного кошторису витрат на виробництво і планової калькуляції

Контрольні запитання

1. Мета і завдання розробки плану по собівартості продукції.
2. Класифікація витрат.
3. Економічні елементи витрат.
4. Розрахунок витрат по окремих елементах.

Тести

1. Витрати мають:
 - а) платіжну природу оцінки і відображаються у фінансовому обліку;
 - б) розрахункову природу і відображаються у внутрішньому обліку організації на момент споживання в процесі виробництва;
 - в) фактична витрата всіх засобів, необхідних для реалізації всіх етапів виробництва будівельної продукції.
2. Витрата – це:
 - а) грошові суми, що виплатять;
 - б) об'єм переміщених фінансових коштів;
 - в) витрачання всіх засобів.
3. Вартість ресурсів, використовуваних будівельною організацією, яка трансформується в собівартість продукції (робіт, послуг):
 - а) ціна;
 - б) витрати;
 - в) мета;
 - г) аналіз.
4. Класифікація витрат – це:
 - а) зведення витрат в однорідні групи по певних ознаках;
 - б) розподіл витрат залежно від їх загальних ознак;
 - в) розбиття витрат на однорідні види, що відображають чинники виробництва.
5. Угрупованням витрат по економічних елементах називається:

- а) зведення витрат в економічно однорідні групи;
- б) зведення витрат в економічно різноманітні групи;
- в) розподіл витрат залежно від загальних ознак.

Задачі

Задача 1.

Визначити витрати праці та чисельність на монтаж, огляд, ремонт контактного дроту за наступними даними (до існуючих даних додати номер варіанту)

Добовий огляд по дільницям:

1 дільниця 620 т; $I_{д} = 13$ км;

2 дільниця 480 т; $I_{д} = 15$ км;

3 дільниця 250 т; $I_{д} = 6$ км;

4 дільниця 400 т; $I_{д} = 17$ км.

Задача 2.

Затрати на огляд та ремонт електрообладнання по ГПП за добу склали 36,8 чол. год/доба.

Визначити матеріали ТП за рік. Розрахунок подати в таблицю (до існуючих даних додати номер варіанту)

Назва	Одиниці виміру	№ використання на 100 чол./доб.	Річні витрати	Ціна, грн..	Сума, грн
Листова сталь	кг	0.50		0.925	
Електроди	кг	1.25		2.25	
Масло №-40	кг	0.53		5.12	
Припай алюмінієвий	кг	0.12		63.24	

Задача 3.

Скоригуйте довідкові норми виробітку, норми часу, розцінки на окремі види робіт з урахуванням прийнятої на підприємстві тривалості зміни.

Вихідні дані:

Довідкова норма виробітку для 17ЛС – 2с дорівнює $H = 20$ м³/чол..зм. (тривалість зміни 7 годин, 8 годин), $S = 4 + N$ м², $T_{шт} = 57, 40 + N$ грн.

Задача 4.

Розрахувати норму виробітку, норму часу на завантаження гірничої маси завантажувальними машинами ППН – 2 у вагони з відкаткою їх електровозами, відстань до обмінного пункту $100 + N$ метрів, місткість вагону – $2 + N$ м³, ширина виробітку в черне $3.6 + N$ м.

Задача 5.

Визначити середній процент виконання норм виробітку по даним таблиці.

Назва професії	Рівень виконання норм виробітку, %					Чисельність	Середній процент виконання норм виробітку
	До 100	100 – 120	120 – 130	130 – 160	Понад 160		
Бурильники		10	4	5		19	
Скреперисти		3	8	7		18	

(До існуючих даних додати номер варіанту)

Задача 6.

Скласти кошторис на рік на утримання водовідливу, затрат на 1 тону. Спланувати статтю затрат «Амортизаційні відрахування».

Балансова вартість обладнання 1276456 + № грн.

Основна заробітна плата 42902 + № грн.

Основна спеціалістів 20544 + № грн.

Додаткова заробітна плата робочих 8580 + № грн.

Додаткова спеціалістів 4108 + № грн.

Нарахування на соціальне страхування 28550 + № грн.

Затрати на матеріали 16467 + № грн.

Затрат на електроенергію 3529927 + № грн.

Затрати на ремонт і утримання камер і трубопроводів 19681 + № грн.

Річний видобуток 1300000 + № тон.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 9. ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСІВ

План

1. Зміст фінансового плану
2. Доходи, витрати

Контрольні запитання

1. Зміст і завдання фінансового планування.

2. Принципи фінансового планування.
3. Основні розділи фінансового плану.
4. Планування потреби в основному і оборотному капіталі.
5. Методи планування прибули.

Тести

1. Фінансове планування це:
 - а) вибір об'єктів фінансування, напрям витрачання грошових коштів і забезпечувати раціональне використання трудових, матеріальних і грошових ресурсів.
 - б) планування дій по формуванню і використуванню фінансових ресурсів;
 - в) забезпечення взаємозв'язку доходів і витрат на підставі взаємоувязки показників розвитку підприємства з джерелами фінансування.
2. Чи необхідно при складанні фінансових планів дотримуватися наступних принципів?
 - а) відповідності термінів;
 - б) платоспроможності;
 - в) рентабельності капіталовкладень;
 - г) збалансованості ризиків;
 - д) пристосування до потреб ризиків;
 - е) граничної рентабельності.
3. Чи включає фінансове планування розробку?
 - а) фінансового плану (балансу доходів і витрат);
 - б) платіжного календаря;
 - в) касового плану і ін.
4. В ході фінансового планування виконуються наступні розрахунки:
 - а) планування прибули (доходів) і витрат підприємства;
 - б) розрахунок потреби у власних оборотних коштах;
 - в) аналіз і планування грошових потоків;
 - г) розрахунок необхідних фінансових ресурсів, а саме, об'ємів і структури внутрішнього і зовнішнього фінансування, резервів і об'ємів додаткового фінансування, потреби в кредитних ресурсах;
 - д) складання балансу доходів і витрат підприємства.
5. Чи входять до складу розділів фінансового плану підприємства наступні статті?
 - а) доходи і надходження засобів;
 - б) витрати і відрахування засобів;
 - в) чистий прибуток і її використування;
 - г) довгострокові інвестиції;
 - д) інші витрати.

Задачі

Задача 1.

Визначити планову собівартість 1 т руди по ділянці, якщо видобуток руди за планом на місяць становить $18 + №$ тис. т., фонд основної заробітної плати виробничих робітників передбачений у сумі $56400 + №$ грн. Додаткова зарплата 15% і нарахування на зарплату 7,9%. Витрата лісових матеріалів за планом $5,4 \text{ м}^3$ на 1000 т (вартість 1 м^3 $175 + №$ грн.) і вибухових матеріалів 280 г/т (вартість 1 кг $2,5 + №$ грн..). Витрати на капсулі-детонатори та вогнепровідний шнур становлять 30% від суми витрат на вибухові речовини, інші матеріали $4600 + №$ грн.

Задача 2.

Визначити планові та фактичні відсотки зниження собівартості, якщо собівартість 1 т. руди становить:

За звітом 2009 р. – 21.2 + № грн.

За планом на 2010 р. – 20,8 + № грн.

Фактично за звітом по 2010 р. – 20.3 + № грн.

Задача 3.

За звітний рік на одному з рудників Криворізького басейну реалізовано 2000 + № тис. т. залізної руди, у тому числі кускової доменної сортованої руди 200 + № тис. т. за ціною 28 грн. + № за 1 т, несортованої (рядової) руди – 1700 + № тис. т. за ціною 36.5 + № грн. за 1 т. і мартенівської руди 100 + № тис. т за ціною 66.5 + № грн. за 1 т. Повна собівартість тонни реалізованої руди за звітом склала 35.3+ № грн. Визначити розмір прибутку від реалізації і норму рентабельності руднику, якщо середня вартість основних фондів та оборотних засобів склала за рік 171000 + № тис. грн..

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 11. ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТИПИ ВИРОБНИЦТВА

План

1. Технологія і виробничий процес
2. Планування виробничого процесу

Контрольні питання

1. Сформулюйте основну задачу плану збуту.
2. Опишіть задачі служби маркетингу на підприємстві.
3. Назвіть фази життєздатності товару.
4. Опишіть структуру плану об'єму продажів.
5. Назвіть компоненти, які входять в залишок нереалізованої продукції.

Задачі

Задача 1.

Визначити коефіцієнт оборотності оборотних засобів і тривалість одного обороту, якщо відома річна сума реалізованої продукції та середньоквартальний залишок оборотних коштів:

ант	Варі	Річна сума реалізованої продукції, грн.	Середньоквартальний залишок оборотних коштів, грн.			
			I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
	1	5952000.00	720000.00	730000.00	740000.00	750000.00
	2	2976000.00	360000.00	365000.00	370000.00	375000.00
	3	9920000.00	1200000.00	1216666.67	1233333.33	1250000.00
	4	2480000.00	300000.00	304166.67	308333.33	312500.00
	5	4960000.00	600000.00	608333.33	616666.67	625000.00
	6	8266666.67	1000000.00	1013888.89	1027777.78	1041666.67
	7	1180952.38	142857.14	144841.27	146825.40	148809.52
	8	1476190.48	178571.43	181051.59	183531.75	186011.90
	9	1640211.64	198412.70	201168.43	203924.16	206679.89
	10	1640211.64	198412.70	201168.43	203924.16	206679.89
	11	1491101.49	180375.18	182880.39	185385.60	187890.81
	12	1242584.58	150312.65	152400.33	154488.00	156575.68
	13	955834.29	115625.12	117231.02	118836.92	120442.83
	14	6827387.78	1618751.62	1641234.28	848835.17	860305.92
	15	4551591.85	1079167.75	1094156.19	565890.12	573537.28
	16	2844744.91	674479.84	683847.62	353681.32	358460.80
	17	1673379.36	396752.85	402263.30	208047.84	210859.29
	18	929655.20	220418.25	223479.61	115582.13	117144.05
	19	4892922.10	1160096.05	1176208.49	608327.01	616547.64
	20	2446461.05	580048.02	588104.25	304163.50	308273.82
	21	1164981.45	276213.34	280049.64	144839.76	146797.06
	22	5295370.24	1255515.20	127295.29	65836.26	66725.94
	23	2302334.89	545876.17	553457.79	286244.59	290112.76
	24	959306.20	227448.41	230607.41	119268.58	120880.32
	25	3837224.81	909793.62	922429.65	477074.32	483521.27
	26	1475855.70	349920.62	354780.63	183490.12	185969.72
	27	5466132.21	1296002.31	1314002.35	679593.05	688776.74
	28	1952190.07	462857.97	469286.55	242711.80	245991.6
	29	673168.99	159606.20	161822.95	83693.73	84824.72
	30	2243896.64	532020.65	539409.83	278979.08	282749.07

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмолівський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 12. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ У ЧАСІ І ПРОСТОРИ

План

1. Просторові зв'язки у виробничому процесі
2. Просторове розташування підприємства
3. Виробничий цикл, його структура, тривалість

Контрольні запитання

1. Сформулюйте суть понять виробнича структура і виробничий цикл.
2. У чому Ви бачите їх принципову відмінність?
3. Опишіть механізм здійснення виробничого циклу.
4. Назвіть головні елементи виробничої структури.
5. Які чинники впливають на тривалість виробничого циклу?

Тести

1. При проектуванні виробничих систем підприємства, що є первинним
 - а) структура управління
 - б) виробнича структура
2. Виробничий цикл або виробничий процес найбільший по тривалості
 - а) виробничий цикл
 - б) виробничий процес
3. Виробничий процес є зрадою або незмінною величиною
 - а) змінною
 - б) постійної
4. Тип виробництва – це
 - а) сукупність дій людей і знарядь праці
 - б) комплексна характеристика особливостей організації виробництва
5. Який принцип організації виробництва полягає в зосередженні випуску окремих видів продукції на певних робочих місцях
 - а) спеціалізації
 - б) концентрації
 - в) комбінування

Задачі

Задача 1.

Скласти структурно-логічну схему виробничого процесу видобутку руди.

Задача 2.

Обробити наглядний лист індивідуальної фотографії робочого дня по табл. розрахувати коефіцієнт використання робочого часу ($K_{\text{вик}}$), коефіцієнт втрат ($K_{\text{вт}}$), коефіцієнт порушення трудової дисципліни ($K_{\text{пгд}}$), можливий відсоток підвищення продуктивності праці ($\Pi_{\text{пп}}$) при частковому (на 70 %) і повному усуненні втрат робочого часу; розрахувати максимально можливий ($\Pi_{\text{пп}}$) при усуненні всіх втрат і зайвих витрат робочого часу.

Початкові дані. Нормативи ПЗ на зміну – 20 мін, ОРМ – 5 %, ОТЛ – 8 % Топ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 13. МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

План

1. Методологічні основи організації виробництва
2. Методи організації виробництва

Контрольні запитання

1. Сформулюйте методи організації виробництва.
2. У чому полягає суть організації виробництва?
3. У чому полягає суть системного підходу?
4. Сформулюйте закони і принципи організації.
5. У чому полягає виробнича система підприємства?

Тести

1. Тривалість виробничого циклу – це
 - а) час, протягом якого оброблювані вироби знаходяться у виробництві;
 - б) проміжок часу між обробкою двох деталей;
 - в) інтервал часу між черговими випусками рівної кількості виробів;
 - г) немає правильної відповіді.
2. Виробничий процес – це
 - а) сукупність взаємозв'язаних процесів праці в результаті якого початкові матеріали перетворюються на готові вироби;
 - б) частина ПП містить в собі роботи по зміні стану виробу;
 - в) комплекс корисної дії по виробництву і реалізації готових виробів;
 - г) немає правильної відповіді.
3. Як класифікуються виробничі процеси по характеру протікання в часі
 - а) на прості і складні;
 - б) на технологічні і нетехнологічні;
 - в) не переривчасті і безперервні;
 - г) на машинні і ручні.
4. Що таке «закінчена частина виробничого процесу, виконувана на одному робочому місці»?
 - а) виробнича фаза;
 - б) виробнича стадія;
 - в) виробнича операція;
 - г) виробничий цикл.

5. До якого з принципів організації виробництва можна віднести цю тезу:»...Предмети праці в процесі обробки повинні мати найкоротші маршрути по всіх стадіях і операціях виробничого процесу?»

- а) до принципу безперервності;
- б) до принципу паралелі;
- в) до принципу прямоточності;
- г) до принципу ритмічності.

Задачі

Просторова організація виробничого процесу передбачає розміщення робочих місць і їх груп (ділянок, цехів) на території підприємства і забезпечення пересування предметів праці по операціях найкоротшими маршрутами. Поєднання цих двох аспектів побудови виробничого процесу здійснюється завдяки застосуванню відповідного методу організації виробництва.

Існують два методи організації виробництва: *потоківий* і *непотоківий*.

Потокове виробництво – високоефективний метод організації виробничого процесу. В умовах потоку виробничий процес здійснюється в максимальній відповідності з принципами його раціональної організації.

Непотоківий метод застосовується переважно в одиничному і серійному виробництвах. Залежно від номенклатури виробів і їх кількості він може мати різні модифікації.

На основі класифікації методів скласти структуру методів виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 15. ОРГАНІЗАЦІЯ ТРУДОВИХ ПРОЦЕСІВ І РОБОЧИХ МІСЦЬ

План

1. Трудовий і виробничі процеси
2. Організація праці і її форми
3. Проектування організації робочих місць
4. Організація і обслуговування робочих місць

Контрольні запитання

1. Що розуміють під виробничою потужністю?.
2. Види виробничої потужності, чинники її визначаючі?
3. Як визначають середню за період потужність.

4. Порядок розрахунку фондів часу.
5. Методи розрахунку виробничої діяльності?
6. Які ви знаєте шляхи поліпшення використання виробничої потужності.

Задачі

Задача 1.

Слюсареві 5 розряду, зайнятого на підземних роботах з годинною тарифною ставкою $5.80 + N$ грн., встановлена норма часу на виготовлення деталі до насоса $0.5 + N$ чол-год. Протягом трьох змін ним виготовлено $40 + N$ деталей.

Визначити заробіток слюсаря.

Задача 2.

Робітникам з ремонту відкаточних шляхів у шахті встановлена норма виробітку на укладання стрілочних переводів при ширині колії 750 мм і сухому стані полотна шляху – 0.8 шт. у зміну. На зняття стрілочних переводів у тих же умовах норма – 8.0 штук. Протягом місяця ланкою встановлено 20 і знято 22 стрілочного переводу.

Склад ланки: робітник 4 розряду ($T_1 = 34.10$ грн.) і робітник 3 розряду ($T_2 = 28.70$ грн.).

Визначити відрядний заробіток ланки.

Задача 3.

Визначити заробіток кожного члена бригади кріпильників, що складається з 5 чоловік і відробила $105 + N$ змін, у тому числі:

Кріпильник 6 розряду з тарифною ставкою 48.40 грн. + $N - 10$ змін

Кріпильник 6 розряду з тарифною ставкою 48.40 грн. + $N - 25$ змін
Кріпильник 6 розряду з тарифною ставкою 48.40 грн. + $N - 26$ змін
Кріпильник 7 розряду з тарифною ставкою 57.70 грн. + $N - 24$ змін

Кріпильник 7 розряду з тарифною ставкою 57.70 грн. + $N - 20$ змін

Фактичний відрядний заробіток бригади за місяць $7687.60 + N$ грн.

Задача 4.

Визначити та розподілити заробітну платню в бригаді з коефіцієнтом.

Вихідні дані

Бригада з 5 чоловік

Чисельність робіт	Тарифна ставка	Відпрацьовано чол.. зм
1	6 р – $18.83 + N$	20
2	5 р. – $16.24 + N$	21
3	4 р – $14.21 + N$	22

Задача 5.

Бригада складається з 5 робітників. Місячний заробіток склав 1000грн., при цьому робітник 1 розряду відпрацював $148 + N$ н-год; 2 розряду – $136 + N$ н-год; 4 розряду – $150 + N$ н-год; і два робітники 3 розряду – по $160 + N$ н-год кожен. Робітники 3 розряду працюють у шкідливих умовах праці. Обчислити місячний заробіток кожного члена бригади(під час розрахунків використовувати дані табл.. 1)

Тарифна сітка

Умови праці	Форма оплати праці	Годинні тарифні ставки по розрядах, грн..					
		1	2	3	4	5	6
Тарифний коефіцієнт		1.0	1.09	1.2	1.33	1.5	1.72
Нормальні	Погодинники	1.0	1.09	1.2	1.33	1.5	1.72
	Відрядники	1.20	1.31	1.44	1.60	1.80	2.06
Важкі та шкідливі	Погодинники	1.25	1.36	1.50	1.66	1.88	2.15
	Відрядники	1.40	1.53	1.68	1.86	2.10	2.41
Особливо важкі та особливо шкідливі	Погодинники	1.50	1.64	1.80	1.99	2.25	2.58
	Відрядники	1.80	1.96	2.16	2.39	2.70	3.10

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

ТЕМА 16. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННІ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ

План

1. Транспортне обслуговування
2. Матеріальне обслуговування виробництва

Контрольні запитання

1. Сформулюйте суть понять планування і плану.
2. У чому Ви бачите їх принципову відмінність?
3. Опишіть механізм здійснення планової діяльності.
4. Сформулюйте алгоритм процесу планової діяльності.

Тести

1. Опис роботи і їх специфікація (визначення вимог до кандидатів) дуже корисні для фахівців з набору і відбору персоналу оскільки дозволяють привернути найбільш відповідних зі всіх можливих кандидатів:

- а - так;
- б - іноді;
- в - ні.

2. Трудовий потенціал - це:

а - це частина населення, володіюча фізичним розвитком, розумовими здібностями і знаннями, які необхідні для роботи в економіці;

б - це сукупність духовних і фізичних здібностей людини, які він використовує всякий раз коли створює споживні вартості;

в - здатність персоналу організації за наявності у нього певних якісних характеристик і відповідних соціально-економічних, організаційних умов досягати певний кінцевий результат.

3. Стандартизована форма викладу змісту роботи на конкретному робочому місці в певний час є:

а - посадовою інструкцією;

б - оцінним листом співробітника;

в - листом інтерв'юера;

г - анкетною працівника.

4. Маркетинг персоналу - це:

а - вид управлінської діяльності, направлений на визначення і покриття потреби в персоналі;

б - така поведінкова культура, в якій іміджеві регулятори осмислюються персоналом як суспільна необхідність;

в - аналіз ситуації на ринку праці для регулювання потреби у фахівцях дефіцитних спеціальностей.

г - аналіз очікувань нинішніх і потенційних співробітників (наприклад, при наймі на роботу), а також визначення здійсності і реального ступеня виконання цих очікувань;

д - формування конкурентоздатного працівника і знаходження йому ринкової ніші.

5. Головними задачами персонал-маркетингу є вивчення розвитку виробництва, дослідження ринку праці, аналіз джерел покриття потреби в персоналі, аналіз шляхів отримання персоналу, аналіз витрат на придбання персоналу, вибір альтернатив або комбінування варіантів джерел і шляхів покриття потреб в персоналі:

а - вірно все;

б - частково вірно;

в - невірно.

Задачі

Задача 1.

Скласти річний графік капітальних ремонтів устаткування та даним таблиці 1.

Таблиця 1. Початкові дані

Устаткування	№ паспорти	Інв. номер	Місце знаходження устаткування	Дата останнього поточного ремонту	Терміни між поточними ремонтами, днів
Екскатор одноковшовий з місткістю ковша м3	12613	1247	Кар'єр «Північний»	08.11.13	36/720
Трактор С-80	65790	2497	Автогараж	09.12.13	18/360
Дробарка щічна з отвором	7647	4786	Шахта «Нова»	14.05.13	36/ 120
Кран гусеничний вантажопідйомністю 5 т	5469	2476	Автогараж	26.05.13	24/600

Примітка. Чисельник – терміни між ремонтами в місяцях; знаменник – тривалість ремонту в годиннику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Яковлев Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Харків, 2005
2. Тарасюк, Шваб Планування діяльності підприємства, посібник – К.: Видавничий центр, Каравела, 2003
3. Осмоловський В.В. Економіка, організація і планування виробництва в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Допоміжна:

4. Лобанов Економіка, організація та оплата праці на підприємствах гірничорудної промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1986
5. Трус М.О. Організація виробництва і планування в гірничорудній промисловості, посібник – К.: Видавничий центр, Надра, 1975

Таблиця 1

Варіант	Видобуток руди, тис.грн.		Незавершене виробництво, тис.грн.		Залишки готової продукції, тис.грн.	
	Аглоруда	Кускова	Початок пл.періоду	Кінець планового періоду	Початок пл.періоду	Кінець планового періоду
1	48400	1800	520	50	9700	1000
2	48402	1802	522	52	9702	1002
3	48403	1803	523	53	9703	1003
4	48404	1804	524	54	9704	1004
5	48405	1805	525	55	9705	1005
6	48406	1806	526	56	9706	1006
7	48407	1807	527	57	9707	1007
8	48408	1808	528	58	9708	1008
9	48409	1809	529	59	9709	1009
10	48410	1810	530	60	9710	1010
11	48411	1811	531	61	9711	1011
12	48412	1812	532	62	9712	1012
13	48413	1813	533	63	9713	1013
14	48414	1814	534	64	9714	1014
15	48415	1815	535	65	9715	1015
16	48416	1816	536	66	9716	1016
17	48417	1817	537	67	9717	1017
18	48418	1818	538	68	9718	1018
19	48419	1819	539	69	9719	1019
20	48420	1820	540	70	9720	1020
21	48421	1821	541	71	9721	1021
22	48422	1822	542	72	9722	1022
23	48423	1823	543	73	9723	1023
24	48424	1824	544	74	9724	1024
25	48425	1825	545	75	9725	1025
26	48426	1826	546	76	9726	1026
27	48427	1827	547	77	9727	1027
28	48428	1828	548	78	9728	1028
29	48429	1829	549	79	9729	1029
30	48430	1830	550	80	9730	1030

Таблиця 2

Варіант	Прямі матеріальні витрати на 1 тону руди, грн	Заробітна плата виробничих робітників, грн			Заробітна плата за рік, тис.грн		Собівартість 1 тону руди, грн	Норматив рентабельності, %
		основна	додаткова	нарахування на заробітну плату	промислово-виробничого персоналу	основних робітників		
1	2,00	0,75	0,19	0,04	2200,00	1400,00	6,00	25,00
2	2,10	0,85	0,29	0,14	2200,10	1400,10	6,10	25,10
3	2,20	0,95	0,39	0,24	2200,20	1400,20	6,20	25,20
4	2,30	1,05	0,49	0,34	2200,30	1400,30	6,30	25,30
5	2,40	1,15	0,59	0,44	2200,40	1400,40	6,40	25,40
6	2,50	1,25	0,69	0,54	2200,50	1400,50	6,50	25,50
7	2,60	1,35	0,79	0,64	2200,60	1400,60	6,60	25,60
8	2,70	1,45	0,89	0,74	2200,70	1400,70	6,70	25,70
9	2,80	1,55	0,99	0,84	2200,80	1400,80	6,80	25,80
10	2,90	1,65	1,09	0,94	2200,90	1400,90	6,90	25,90
11	3,00	1,75	1,19	1,04	2201,00	1401,00	7,00	26,00
12	3,10	1,85	1,29	1,14	2201,10	1401,10	7,10	26,10
13	3,20	1,95	1,39	1,24	2201,20	1401,20	7,20	26,20
14	3,30	2,05	1,49	1,34	2201,30	1401,30	7,30	26,30
15	3,40	2,15	1,59	1,44	2201,40	1401,40	7,40	26,40
16	3,50	2,25	1,69	1,54	2201,50	1401,50	7,50	26,50
17	3,60	2,35	1,79	1,64	2201,60	1401,60	7,60	26,60
18	3,70	2,45	1,89	1,74	2201,70	1401,70	7,70	26,70
19	3,80	2,55	1,99	1,84	2201,80	1401,80	7,80	26,80
20	3,90	2,65	2,09	1,94	2201,90	1401,90	7,90	26,90
21	4,00	2,75	2,19	2,04	2202,00	1402,00	8,00	27,00
22	4,10	2,85	2,29	2,14	2202,10	1402,10	8,10	27,10
23	4,20	2,95	2,39	2,24	2202,20	1402,20	8,20	27,20
24	4,30	3,05	2,49	2,34	2202,30	1402,30	8,30	27,30
25	4,40	3,15	2,59	2,44	2202,40	1402,40	8,40	27,40
26	4,50	3,25	2,69	2,54	2202,50	1402,50	8,50	27,50
27	4,60	3,35	2,79	2,64	2202,60	1402,60	8,60	27,60
28	4,70	3,45	2,89	2,74	2202,70	1402,70	8,70	27,70
29	4,80	3,55	2,99	2,84	2202,80	1402,80	8,80	27,80
30	4,90	3,65	3,09	2,94	2202,90	1402,90	8,90	27,90

Планування реконструкції підприємства

Таблиця 1

Варіант	Показники	До реконструкції	1 варіант	2 варіант
1	Осяг виробництва, млн. т.	2,516	2,912	3,04
	Собівартість продукції, грн/т	10,49	14,82	10,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		25	19,54
2	Осяг виробництва, млн. т.	4,516	4,912	5,04
	Собівартість продукції, грн/т	12,49	16,82	12,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		27	21,54
3	Осяг виробництва, млн. т.	7,516	7,912	8,04
	Собівартість продукції, грн/т	15,49	19,82	15,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		30	24,54
4	Осяг виробництва, млн. т.	11,516	11,912	12,04
	Собівартість продукції, грн/т	19,49	23,82	19,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		34	28,54
5	Осяг виробництва, млн. т.	16,516	16,912	17,04
	Собівартість продукції, грн/т	24,49	28,82	24,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		39	33,54
6	Осяг виробництва, млн. т.	22,516	22,912	23,04
	Собівартість продукції, грн/т	30,49	34,82	30,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		45	39,54
7	Осяг виробництва, млн. т.	29,516	29,912	30,04
	Собівартість продукції, грн/т	37,49	41,82	37,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		52	46,54
8	Осяг виробництва, млн. т.	37,516	37,912	38,04
	Собівартість продукції, грн/т	45,49	49,82	45,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		60	54,54
9	Осяг виробництва, млн. т.	46,516	46,912	47,04
	Собівартість продукції, грн/т	54,49	58,82	54,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		69	63,54
10	Осяг виробництва, млн. т.	56,516	56,912	57,04
	Собівартість продукції, грн/т	64,49	68,82	64,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		79	73,54
11	Осяг виробництва, млн. т.	67,516	67,912	68,04
	Собівартість продукції, грн/т	75,49	79,82	75,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		90	84,54
12	Осяг виробництва, млн. т.	79,516	79,912	80,04
	Собівартість продукції, грн/т	87,49	91,82	87,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		102	96,54

13	Осяг виробництва, млн. т.	92,516	92,912	93,04
	Собівартість продукції, грн/т	100,49	104,82	100,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		115	109,54
14	Осяг виробництва, млн. т.	106,516	106,912	107,04
	Собівартість продукції, грн/т	114,49	118,82	114,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		129	123,54
15	Осяг виробництва, млн. т.	121,516	121,912	122,04
	Собівартість продукції, грн/т	129,49	133,82	129,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		144	138,54
16	Осяг виробництва, млн. т.	137,516	137,912	138,04
	Собівартість продукції, грн/т	145,49	149,82	145,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		160	154,54
17	Осяг виробництва, млн. т.	154,516	154,912	155,04
	Собівартість продукції, грн/т	162,49	166,82	162,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		177	171,54
18	Осяг виробництва, млн. т.	172,516	172,912	173,04
	Собівартість продукції, грн/т	180,49	184,82	180,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		195	189,54
19	Осяг виробництва, млн. т.	191,516	191,912	192,04
	Собівартість продукції, грн/т	199,49	203,82	199,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		214	208,54
20	Осяг виробництва, млн. т.	211,516	211,912	212,04
	Собівартість продукції, грн/т	219,49	223,82	219,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		234	228,54
21	Осяг виробництва, млн. т.	232,516	232,912	233,04
	Собівартість продукції, грн/т	240,49	244,82	240,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		255	249,54
22	Осяг виробництва, млн. т.	254,516	254,912	255,04
	Собівартість продукції, грн/т	262,49	266,82	262,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		277	271,54
23	Осяг виробництва, млн. т.	277,516	277,912	278,04
	Собівартість продукції, грн/т	285,49	289,82	285,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		300	294,54
24	Осяг виробництва, млн. т.	301,516	301,912	302,04
	Собівартість продукції, грн/т	309,49	313,82	309,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		324	318,54
25	Осяг виробництва, млн. т.	326,516	326,912	327,04
	Собівартість продукції, грн/т	334,49	338,82	334,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		349	343,54
26	Осяг виробництва, млн. т.	352,516	352,912	353,04
	Собівартість продукції, грн/т	360,49	364,82	360,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		375	369,54
27	Осяг виробництва, млн. т.	379,516	379,912	380,04
	Собівартість продукції, грн/т	387,49	391,82	387,45

	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		402	396,54
28	Осяг виробництва, млн. т.	407,516	407,912	408,04
	Собівартість продукції, грн/т	415,49	419,82	415,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		430	424,54
29	Осяг виробництва, млн. т.	436,516	436,912	437,04
	Собівартість продукції, грн/т	444,49	448,82	444,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		459	453,54
30	Осяг виробництва, млн. т.	466,516	466,912	467,04
	Собівартість продукції, грн/т	474,49	478,82	474,45
	Витрати на реконструкцію, млн.грн.		489	483,54

Таб 1

Варіант	Час роботи скіпового підйому, год/добу	Вантажопідйомність скіпа, т	Час на підйом та розвантаження, сек	Час на навантаження, сек	Коефіцієнт нерівності роботи скіпа	Виробнича потужність, млн.т.				по поверхневому комплексу	по скіповому підйому	Виробнича потужність шахти
						по бурінню	по ВШТ	по навіолоствольному двору	по вентиляції			
1	22,00	10,00	25	50	1,25	3,80	2,80	2,50	2,60	2,70		
2	21,98	8,00	25	50	1,25	3,81	2,81	2,51	2,61	2,71		
3	22,01	8,30	25	50	1,25	3,82	2,82	2,52	2,62	2,72		
4	22,05	8,70	25	50	1,25	3,83	2,83	2,53	2,63	2,73		
5	22,1	9,20	25	50	1,25	3,84	2,84	2,54	2,64	2,74		
6	22,16	9,80	25	50	1,25	3,85	2,85	2,55	2,65	2,75		
7	22,23	10,50	25	50	1,25	3,86	2,86	2,56	2,66	2,76		
8	22,31	9,70	25	50	1,25	3,87	2,87	2,57	2,67	2,77		
9	22,4	8,80	25	50	1,25	3,88	2,88	2,58	2,68	2,78		
10	22,5	9,80	25	50	1,25	3,89	2,89	2,59	2,69	2,79		
11	22,61	8,70	26	50	1,25	3,90	2,90	2,60	2,70	2,80		
12	22,73	9,90	26	50	1,25	3,91	2,91	2,61	2,71	2,81		

13	22,86	11,20	26	50	1,25	3,92	2,92	2,62	2,72	2,82		
14	22,87	9,80	26	50	1,25	3,93	2,93	2,63	2,73	2,83		
15	22,89	11,30	26	50	1,25	3,94	2,94	2,64	2,74	2,84		
16	22,91	9,70	26	50	1,25	3,95	2,95	2,65	2,75	2,85		
17	22,92	11,40	26	50	1,25	3,96	2,96	2,66	2,76	2,86		
18	22,94	9,60	26	50	1,25	3,97	2,97	2,67	2,77	2,87		
19	22,96	11,50	26	50	1,25	3,98	2,98	2,68	2,78	2,88		
20	21,98	9,50	26	50	1,25	3,99	2,99	2,69	2,79	2,89		
21	22	7,40	24	45	1,25	4,00	3,00	2,70	2,80	2,90		
22	22,02	9,60	24	45	1,25	4,01	3,01	2,71	2,81	2,91		
23	22,05	11,90	24	45	1,25	4,02	3,02	2,72	2,82	2,92		
24	22,07	9,50	24	45	1,25	4,03	3,03	2,73	2,83	2,93		
25	22,09	7,00	24	45	1,25	4,04	3,04	2,74	2,84	2,94		
26	22,12	9,60	24	45	1,25	4,05	3,05	2,75	2,85	2,95		
27	22,15	6,90	24	45	1,25	4,06	3,06	2,76	2,86	2,96		
28	22,18	9,70	24	45	1,25	4,07	3,07	2,77	2,87	2,97		
29	22,20	6,80	24	45	1,25	4,08	3,08	2,78	2,88	2,98		
30	22,23	9,80	24	45	1,25	4,09	3,09	2,79	2,89	2,99		

Програма
самостійного вивчення студентами
навчального матеріалу дисципліни
«Планування та організація діяльності підприємства»
спеціальність 5.03050401 «Економіка підприємства»

Таблиця 1

Тема (питання) які винесені на самостійну роботу	Кількість годин	Вид навчального завдання до самостійної роботи	Форми контролю	Література
1.	2.	3.	4.	5.
<p>Тема 1. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві <u>Питання</u> 1. Організація планування на підприємстві. 2. Стратегія розвитку підприємства 3. Структура планових органів</p>	6	- Сформулюйте сутність понять планування і план. У чому Ви вбачаєте їх принципову відмінність? Назвіть складові сучасної системи менеджменту і обґрунтуйте місце, що займає планування серед них, його значення для управління.	Усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей студентів.	Посібник для самостійного вивчення
<p>Тема 2. Планування збуту продукції <u>Питання</u> 1. Інформаційне забезпечення планування 2. Сутність норм та нормативів. Їх класифікація</p>	4	Дати пояснення термінам "Норма" і "Норматив". Дати класифікацію нормативів	Перевірка домашнього завдання виконаного в конспекті з оцінкою знань (відповідей) студентів.	Посібник
<p>Тема 3. Виробнича програма підприємства <u>Питання</u> Планування виробничої програми в натуральному вираженні</p>	2	Дати пояснення термінам «Виробнича потужність», «Виробнича програма» Розкрийте поняття виробничої програми, обґрунтуйте її роль в системі планів. Наведіть схему процесу розробки виробничої програми. Що Ви розумієте під поняттям структура виробничої програми підприємства? Наведіть показники, які	Перевірка конспекту	Посібник

		використовуються при розрахунку виробничої програми.		
<p>Тема 4. Оперативно-календарне планування та регулювання виробництва</p> <p><u>Питання</u> Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного виробництва</p> <p>Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах серійного та масового типів виробництва</p> <p>Системи оперативно-календарного планування.</p> <p>Розроблення оперативних планів виробництва</p>	8	<p>Обґрунтуйте необхідність організації планування на основі системного підходу, визначить механізм розробки планів.</p> <p>Назвіть складові системи планів, розкрийте ту роль, яку вони виконують в процесі здійснення планової діяльності.</p>	Усна співбесіда на початку наступної лекції.	Конспект
<p>Тема 5. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю</p> <p><u>Питання</u> Визначення максимально можливого випуску продукції за наявної потужності</p> <p>Система показників виробничої потужності</p> <p>Методика розрахунку виробничої потужності в різних типах виробництва</p>	6	<p>Дати пояснення термінам «Виробнича потужність», «Виробнича програма»</p> <p>Поясніть, як впливають на результати господарсько - фінансової діяльності підприємства понаднормативні запаси матеріалів.</p>	Перевірка конспекту	Конспект

<p>Тема 6. Планування матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства <u>Питання</u> Запаси і регулювання їх розмірів Особливості визначення потреби цехів у матеріальних ресурсах в різних типах виробництва Оптимізація обсягів запасів матеріально-технічних ресурсів</p>	6	<p>Назвіть основні цілі здійснення планування МТЗ. Розкрити значення МТЗ як фактора забезпечення конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах. Назвіть складові частини балансу матеріальних ресурсів.</p>	Усна співбесіда на початку наступної лекції.	Посібник
<p>Тема 7. Планування персоналу й оплати праці <u>Питання</u> Планування кількості персоналу Методи планування продуктивності праці</p>	4	<p>Мета розробки плану з праці та його оплати. Завдання, що стоять при плануванні чисельності та персоналу і визначення кадрової політики підприємства. Методи визначення чисельності персоналу. Завдання планування, вихідні дані та методи обчислення продуктивності праці.</p>	Перевірка завдання виконаного в конспекті	Посібник
<p>Тема 8. Планування витрат <u>Питання</u> Класифікація витрат та групування витрат по елементам та статтям Методика розрахунку економії витрат за окремими факторами Класифікація й облік витрат виробництва</p>	6	<p>Мета і завдання розробки плану із собівартості продукції. Класифікація витрат. Економічні елементи витрат. Розрахунок витрат за окремими елементами.</p>	Перевірка завдання виконаного в конспекті	Посібник
<p>Тема 9. Планування фінансів <u>Питання</u> Грошові потоки Планування розподілу прибутку</p>	4	<p>Зміст і завдання фінансового планування. Принципи фінансового планування. Основні розділи фінансового плану.</p>	Усна співбесіда на початку наступної лекції	Посібник

<p>Тема 10. Організаційні основи виробництва <u>Питання</u> Планування реалізації заходів організаційно-технічного розвитку та показники оцінки їх ефективності Планування технічного розвитку підприємства</p>	4	<p>Зміст та завдання розробки плану організаційно-технічного розвитку підприємства. Порядок розробки планів організаційного та технічного розвитку.</p>	Усна співбесіда на початку наступної лекції	Посібник
<p>Тема 11. Виробничий процес і організаційні типи виробництва <u>Питання</u> Принципи раціональної організації виробничого процесу Класифікація виробничих процесів Основи розробки технологічного процесу</p>	6	<p>Наведіть приклади показників виробничої програми у різних одиницях виміру (бажано по підприємствах міського господарства). Розкрийте переваги й недоліки їх використання.</p>	Перевірка завдання виконаного в конспекті	Посібник
<p>Тема 12. Організація виробничого процесу у часі та просторі <u>Питання</u> Виробнича структура та її види Виробничий цикл Оптимізація виробничої структури</p>	6	<p>Які показники характеризують рівень виробничого циклу? Які Ви знаєте шляхи поліпшення використання виробничої структури?</p>	Усна співбесіда на початку нової лекції	Посібник
<p>Тема 13. Методи організації виробництва <u>Питання</u> Виробництво, як об'єкт організації. Системний підхід</p>	4	<p>Завдання планування виробництва. Системний підхід до планування виробництва</p>	Усна співбесіда	Посібник
<p>Тема 14. Організація потокового та автоматизованого виробництва <u>Питання</u> Основні переваги потокового виробництва Автоматизовані поточні лінії у масовому виробництві</p>	4	<p>Наведіть основні переваги та недоліки потокового та автоматизованого виробництва</p>	Перевірка конспекту	Посібник

<p>Тема 15. Організація трудових процесів і робочих місць <u>Питання</u> Організація та обслуговування робочих місць Класифікація трудових процесів Колективні форми організації праці</p>	6	Система показників планів організаційно-технічного розвитку. Назвіть колективні форми організації праці	Перевірка конспекту	Посібник
<p>Тема 16. Організація обслуговування виробничого процесу <u>Питання</u> Оцінка ефективного використання транспортних засобів Структурні елементи складського господарства</p>	4	У чому призначення транспортного господарства? Які види транспорту можуть використатися на підприємстві?	Усна співбесіда	Посібник
<p>Тема 17. Організаційно-виробниче забезпечення конкурентоспроможності продукції <u>Питання</u> Контроль якості та випробування продукції Планування асортименту Оцінка конкурентоспроможності</p>	6	Дати пояснення термінам «Асортиментна позиція», «Широкий асортимент», «Глибокий асортимент», «Конкурентоспроможність»	Усна співбесіда	Посібник
<p>Тема 18. Комплексна підготовка виробництва нової продукції <u>Питання</u> Завдання та зміст планування оновлення продукції Планування витрат на підготовку та освоєння виробництва Планування витрат на підготовку та освоєння виробництва та вибір оптимального варіанта технологічного процесу</p>	6	Порядок фінансування організаційно-технічного розвитку. Система показників планів організаційно-технічного розвитку.	Перевірка конспекту	Посібник

КРИТЕРІЇ

оцінки контрольної роботи

з навчальної дисципліни

«Планування та організація діяльності підприємства»

напрямок підготовки: 0501 «Економіка і підприємництво»

спеціальність: 5.05030401 «Економіка підприємства»

відділення: Електронно-електро-економічне

Критерії оцінювання	4,6 – 5,0	3,6 – 4,4	2,6 – 3,5	0 – 2,5
Бали	5	4	3	2

Бали	Оцінка за 4- бальною шкалою
4,6 – 5,0	5 (відмінно)
3,6 – 4,4	4(добре)
2,6 – 3,5	3 (задовільно)
0 – 2,5	2 (незадовільно)

Оцінка **«Відмінно»** (5 балів) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає обґрунтовані, теоретично правильні відповіді на запитання, викладає матеріал з логічною послідовністю, робить узагальнення і висновки та грамотно й акуратно оформляє виконання завдання.

Оцінка **«Добре»** (4 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент володіє знанням матеріалу завдання на рівні оцінки «Відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, розрахунків.

Оцінка **«Задовільно»** (3 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає неправильну відповідь на одне теоретичне запитання, або на всі запитання дає обґрунтовані невичерпні відповіді.

Оцінка **«Незадовільно»** (2 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає неправильну відповідь на два запитання, або не виконано жодного завдання.

КРИТЕРІЇ

оцінки під час складання екзамену

з навчальної дисципліни

«Планування та організація діяльності підприємства»

напрямок підготовки: 0501 «Економіка і підприємництво»

спеціальність: 5.05030401 «Економіка підприємства»

відділення: Електронно-електро-економічне

Критерії оцінювання	4,6 – 5,0	3,6 – 4,4	2,6 – 3,5	0 – 2,5
Бали	5	4	3	2

Бали	Оцінка за 4- бальною шкалою
4,6 – 5,0	5 (відмінно)
3,6 – 4,4	4(добре)
2,6 – 3,5	3 (задовільно)
0 – 2,5	2 (незадовільно)

Оцінка **«Відмінно»** (5 балів) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає обґрунтовані, теоретично правильні відповіді на запитання, викладає матеріал з логічною послідовністю, робить узагальнення і висновки та грамотно й акуратно оформляє виконання завдання.

Оцінка **«Добре»** (4 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент володіє знанням матеріалу завдання на рівні оцінки «Відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, розрахунків.

Оцінка **«Задовільно»** (3 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає неправильну відповідь на одне теоретичне запитання, або на всі запитання дає обґрунтовані невичерпні відповіді.

Оцінка **«Незадовільно»** (2 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає неправильну відповідь на два запитання, або не виконано жодного завдання.

ЕТАЛОН РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАВДАНЬ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ 1

1. Планування як наука.

Планування як самостійна галузь знань та особлива сфера людської діяльності, являє собою сукупність систематизованих знань про закономірності формування і функціонування різних господарських систем.

Ціль науки планування як складової економічної науки – описати, обґрунтувати та передбачити процес і явища дійсності (теоретичне відображення дійсності). Роль її та потреба в ній зі сторони суспільства зростає.

Наука планування – це система упорядкованих знань про суть, методологію, методiku і організацію планування.

Суть планування полягає в розробці та обґрунтуванні цілей, визначенні найкращих методів і способів їх досягнення при ефективному використанні всіх видів ресурсів, необхідних для виконання поставлених завдань і встановленні їх взаємодії.

Сам процес планування проходить чотири етапи:

- 1) розробку загальних цілей;
- 2) визначення конкретних цілей на даний період з послідуною їх деталізацією;
- 3) визначення шляхів і способів досягнення цілей;
- 4) контроль за процесом досягнення поставлених цілей шляхом співставлення планових показників з фактичними та коригування цілей.

2. Планування виробничої потужності.

Виробнича потужність підприємства характеризує максимально можливий річний обсяг випуску продукції в номенклатурі й асортименті, за повного використання устаткування й виробничих площ.

Види потужностей підприємства:

1. Проектна (теоретична) – визначається в процесі проектування
2. Поточна (фактично досягнута потужність)
3. Резервна

Виробнича потужність є змінною величиною, формується в залежності від багатьох чинників:

1. Номенклатура й асортимент продукції, та її якостей
2. Тривалість виробничого циклу.
3. Кількість устаткувань, стан його фізичного зносу.
4. Режим роботи підприємства.

Якість обслуговування робочих місць.

Розрахунок виробничої потужності ведеться в такій послідовності:

1. По групах технологічного устаткування
2. По виробничих дільницях
3. По основних цехах заводу в цілому

Вихідні дані для виробничої потужності:

1. Плановий фонд робочого часу одного верстату
2. Кількість машин
3. Продуктивність обладнання
4. Трудомісткість виробничої програми.
5. Досягнутий відсоток виконання норм виробників

Тести

- 1 – в;
- 2 – в;
- 3 – а;
- 4 – в;
- 5 – б.

ВАРІАНТ 1

Теоретичні питання

1. Планування як наука.
2. Планування виробничої потужності.

Тести

1. Планування — це:
 - а) сукупність знань про закономірності розвитку різних господарських систем в майбутньому;
 - б) дослідження ринку;
 - в) досягнення поставлених цілей.
2. Об'єктом планування є:
 - а) Земля як планета Сонячної системи;
 - б) туристична фірма;
 - в) будь-яка організаційна система, відкрита для взаємодії.
3. Методологія планування — це:
 - а) прийоми дослідження;
 - б) сукупність теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів розробки планів;
 - в) вибір орієнтації планування.
4. Стратегічне планування виконує:
 - а) керівник підрозділу;
 - б) керівник установи;
 - в) менеджер напрямку.
5. Ліквідність підприємства — це:
 - а) можливість розширювати виробництво;
 - б) спроможність оплатити короткотермінові кредити;
 - в) дістати прибуток.

ВАРІАНТ 2

Теоретичні питання

1. Методи та інструменти планових розрахунків
2. Ритмічність виробництва

Тести

1. Валовий прибуток визначають як:
 - а) обсяг загального продажу;
 - б) різницю між обсягом продажу та ПДВ;
 - в) різницю між обсягом продажу і ПП.
2. Основна мета планування:
 - а) ефективне управління підприємством;
 - б) забезпечення пропорційного та динамічного розвитку в майбутньому;
 - в) організація виробництва.
3. В інвестиційному проекті окреслюється, зокрема:
 - а) реформування виробництва;
 - б) концепція нової системи управління;
 - в) термін завершення.
4. За масштабом проекти класифікуються на:
 - а) соціальні;
 - б) міжрегіональні;
 - в) комплексні.
5. Методика планування — це:
 - а) формалізовані дії дослідника;
 - б) сукупність методів для проведення конкретного дослідження;
 - в) сукупність способів, прийомів розробки планів.

ВАРІАНТ 3

Теоретичні питання

1. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків
2. Зміст і завдання оперативно-календарного планування

Тести

1. Оперативне планування здійснюється:
 - а) менеджером з напрямку;
 - б) керівником проекту;
 - в) керівником підприємства.
2. Стратегічний план здійснюється:
 - а) за квартал;
 - б) до 10 років;
 - в) за рік.
3. Місія підприємства:
 - а) прибуток;
 - б) задоволення споживачів;
 - в) ефективність виробництва.
4. Ціль діяльності підприємства — це:
 - а) прибуток;
 - б) кар'єрне зростання;
 - в) покращання добробуту суспільства.
5. Коефіцієнт оборотності показує:
 - а) кількість оборотів за рік;
 - б) кількість оборотних коштів, що припадає на гривню реалізованої продукції;
 - в) тривалість обороту.

ВАРІАНТ 4

Теоретичні питання

1. Маркетингові дослідження як основа планування збуту продукції
2. Визначення та структура виробничої програми підприємства

Тести

1. Гарантійний запас:

- а) половина поточного запасу;
- б) час між двома поточними поставаннями;
- в) мінімальна кількість сировини.

2. Коефіцієнт рентабельності:

- а) відношення чистого прибутку до затрат;
- б) мінімально необхідний прибуток;
- в) відношення собівартості до загального продажу.

3. Життєвий цикл продукту має:

- а) етап зрілості;
- б) етап підготовки;
- в) етап реабілітації.

4. Планування розглядають у системі:

- а) природничих наук;
- б) менеджменту;
- в) філософських наук.

5. Об'єктом планування є:

- а) людина;
- б) туристичне підприємство;
- в) будь-яка організаційна система, відкрита для взаємодії.

ВАРІАНТ 5

Теоретичні питання

1. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі
2. Зміст і завдання оперативно-календарного планування

Тести

1. Балансова відомість — це:
 - а) фінансовий звіт фірми;
 - б) таблиця активів і пасивів фірми;
 - в) таблиця джерел капіталу.

2. Показник оборотності основних засобів — це:
 - а) спроможність підприємства заплатити кредити;
 - б) співвідношення між поточними активами та пасивами;
 - в) співвідношення чистого продажу до вартості основних фондів.

3. Оборотні виробничі фонди — це:
 - а) сукупність засобів і предметів праці;
 - б) засоби праці, що використовуються тривалий час;
 - в) засоби праці, що використовуються в одному виробничому циклі.

4. Амортизація — це:
 - а) процес відшкодування зношення основних фондів;
 - б) процес відшкодування зношення оборотних фондів;
 - в) процес відшкодування зношення виробничих фондів.

5. Цінова еластичність визначається:
 - а) співвідношенням ціни та якості;
 - б) відношенням зміни величини попиту до зміни цін;
 - в) характером ринку.

ВАРІАНТ 6

Теоретичні питання

1. Методики розрахунку виробничої потужності
2. Планування. як наука.

Тести

1. Товарна продукція – це:
 - а) частина продукції, призначена для подальшої переробки;
 - б) продукція призначена для реалізації;
 - в) залишки нерелізованої продукції.
2. Валова продукція – це:
 - а) продукція, яка не пройшла всіх стадій обробки;
 - б) продукція відвантажена споживачеві і за яку надійшли гроші;
 - в) вся продукція незалежно від її готовності;
 - г) керівництво людьми.
3. Планування фонду заробітної плати спеціалістів і службовців проводиться на основі:
 - а) штатного розпису і посадових окладів;
 - б) розцінок і планового випуску продукції;
 - в) годинних тарифних ставок і трудомісткості виробничої продукції.
4. Плановий фонд заробітної плати – це:
 - а) плата за виготовлену продукцію, обсяг робіт і спеціальне завдання;
 - б) оплата за фактично відпрацьований час почасовим робітником;
 - в) сума грошей для оплати праці всіх працюючих, зайнятих виконанням виробничого плану.
5. Планування праці та з/п включає такі показники:
 - а) чисельність і склад працюючих, фонд заробітної плати і завдання, що до підвищення продуктивності праці і чисельності працюючих;
 - б) тривалість виробничого циклу;
 - в) завдання щодо підвищення продуктивності праці.

ВАРІАНТ 7

Теоретичні питання

1. Методи та інструменти планових розрахунків
2. Методики розрахунку виробничої потужності

Тести

1. Планування як наука є:
 - а) Сукупність систематизованих знань про закономірності функціонування різних господарських систем;
 - б) Спеціалізований вид управлінської діяльності, який забезпечує цілеспрямованість і узгодженість роботи всіх учасників виробничого процесу;
 - в) Тісний зв'язок з думки тількиною діяльністю людини, носить творчий характер.
2. Планування як вид діяльності є:
 - а) Сукупність систематизованих знань про закономірності функціонування різних господарських систем;
 - б) Спеціалізований вид управлінської діяльності, який забезпечує цілеспрямованість і узгодженість роботи всіх учасників виробничого процесу;
 - в) Тісний зв'язок з думки тількиною діяльністю людини, носить творчий характер.
3. Планування як мистецтво є:
 - а) Сукупність систематизованих знань про закономірності функціонування різних господарських систем;
 - б) Спеціалізований вид управлінської діяльності, який забезпечує цілеспрямованість і узгодженість роботи всіх учасників виробничого процесу;
 - в) Тісний зв'язок з думки тількиною діяльністю людини, носить творчий характер.
4. Предмет планування як науки
 - а) Система засобів і прийомів вивчення і узагальнення явищ;
 - б) Визначає чим займається наука, яка сфера її додатку;
 - в) Діяльність, під якою розуміється виконання своїх функцій.
5. Метод планування як науки – це
 - а) Система засобів і прийомів вивчення і узагальнення явищ;
 - б) Визначає чим займається наука, яка сфера її додатку;
 - в) Діяльність, під якою розуміється виконання своїх функцій.

ВАРІАНТ 8

Теоретичні питання

1. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність
2. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі

Тести

1. Системний підхід методу науки планування передбачає
 - а) Вивчення відносин планування як процесів, що знаходяться у стадії розвитку;
 - б) Розгляди явища в їх зв'язку і залежності;
 - в) Створення аналога планованого процесу, в якому відображені його найважливіші властивості і опущені другорядні риси;
 - г) Підхід до дослідження з системних позицій.
2. Комплексний підхід методу науки планування передбачає
 - а) Вивчення відносин планування як процесів, що знаходяться у стадії розвитку;
 - б) Розгляди явища в їх зв'язку і залежності;
 - в) Створення аналога планованого процесу, в якому відображені його найважливіші властивості і опущені другорядні риси;
 - г) Підхід до дослідження з системних позицій.
3. Моделювання як метод науки планування передбачає
 - а) Вивчення відносин планування як процесів, що знаходяться у стадії розвитку;
 - б) Розгляди явища в їх зв'язку і залежності;
 - в) Створення аналога планованого процесу, в якому відображені його найважливіші властивості і опущені другорядні риси;
 - г) Підхід до дослідження з системних позицій.
4. Виключіть зайве. Господарська діяльність підприємства влючає наступні стадії
 - а) Дослідження і розробки;
 - б) Виробництво;
 - в) Маркетинг;
 - г) Соціальна діяльність;
 - д) Планування.
5. Виключіть зайве. Основними функціями підприємства, які становлять об'єкт планування, є наступні:
 - а) Господарська діяльність;
 - б) Дослідження і розробки;
 - в) Виробнича діяльність;
 - г) Соціальна діяльність.

ВАРІАНТ 9

Теоретичні питання

1. Ритмічність виробництва
2. Методики розрахунку виробничої потужності

Тести

1. Об'єкт планування як науки – це
 - а) Система засобів і прийомів вивчення і узагальнення явищ дійсності у області планування в соціально-економічних об'єктах;
 - б) Визначає, чим займається наука, яка сфера її додатку;
 - в) Діяльність підприємства, під якою розуміється виконання ним своїх функцій.
2. Номенклатура і розміри запасів сировини, матеріалів, палива, незавершеного виробництва, напівфабрикатів власного виробництва і т.п. є показниками планування
 - а) Оборотних коштів;
 - б) Основних виробничих фондів;
 - в) Трудових ресурсів;
 - г) Інвестицій.
3. Предметом планування трудових ресурсів можуть бути наступні показники
 - а) Розміщення вільних ресурсів у формі капіталу;
 - б) Матеріаломісткість виробництва;
 - в) Інтенсивне і екстенсивне використання фондів;
 - г) Виробітка і трудомісткість.
4. Фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність є показниками планування
 - а) Основних виробничих фондів;
 - б) Оборотних коштів;
 - в) Трудових ресурсів;
 - г) Інвестицій.
5. До чинників вибору форми планування, обумовленим специфікою процесу планування не відносять
 - а) Повнота (облік всіх подій і фактів);
 - б) Деталізація (подробиця);
 - в) Корисність (поліпшення якості рішень);
 - г) Специфіка фірми (будівництво, гірниче виробництво).

ВАРІАНТ 10

Теоретичні питання

1. Зміст і завдання оперативно-календарного планування
2. Визначення та структура виробничої програми підприємства

Тести

1. Особливий вид планованих ресурсів, представлений діяльністю по координуванню і комбінуванню всіх інших ресурсів – це
 - а) Інвестиції;
 - б) Трудові ресурси;
 - в) Підприємницький талант;
 - г) Час.
2. Планування, орієнтоване на довгострокову перспективу, визначаюче основні напрями розвитку господарюючого суб'єкта – це планування
 - а) Тактичне;
 - б) Стратегічне;
 - в) Директивне;
 - г) Оперативно-календарне;
 - д) Індикативне.
3. Директивне планування – це форма планування, яка
 - а) Не носить обов'язковий характер;
 - б) Орієнтована на довгострокову перспективу;
 - в) Має обов'язковий характер для об'єктів планування;
 - г) Необхідна для організації повсякденної планомірної і ритмічної роботи підприємства.
4. Оперативно-календарне планування – це форма планування, яка
 - а) Не носить обов'язковий характер;
 - б) Орієнтована на довгострокову перспективу;
 - в) Має обов'язковий характер для об'єктів планування;
 - г) Необхідна для організації повсякденної планомірної і ритмічної роботи підприємства.
5. До чинників вибору форми планування, обумовленим специфікою фірми не відноситься
 - а) Концентрація капіталу;
 - б) Рівень механізації і автоматизації управління фірмою;
 - в) Деталізація планування;
 - г) Географічне.

ВАРІАНТ 11

Теоретичні питання

1. Маркетингові дослідження як основа планування збуту продукції
2. Інформаційне забезпечення планування

Тести

1. Стратегічне планування є:
 - а) довгостроковим;
 - б) середньостроковим;
 - в) короткостроковим;
 - г) всі відповіді вірні
2. Стратегія - це:
 - а) метод керівництва;
 - б) мистецтво оперативного управління;
 - в) мистецтво керівництва знаходити правильні шляхи до перемоги;
 - г) немає вірної відповіді
3. Що є інструментами оцінювання впливу минулих тенденцій на майбутню діяльність підприємства:
 - а) методи прогнозування;
 - б) економічний аналіз і методи прогнозування;
 - в) данні обліку;
 - г) побудова моделей
4. Аналіз факторів зовнішнього середовища непрямої дії - це:
 - а) мікрооточення;
 - б) зовнішнє оточення;
 - в) макрооточення;
 - г) всі відповіді вірні
5. Аналіз факторів зовнішнього середовища прямої дії - це:
 - а) мікрооточення;
 - б) зовнішнє оточення;
 - в) макрооточення;
 - г) всі відповіді вірні

ВАРІАНТ 12

Теоретичні питання

1. Планування виробничої програми в натуральному вираженні
2. Організація планування на підприємстві

Тести

1. Маркетинговий розділ стратегічного плану охоплює елементи і процеси, пов'язані:
 - а) з виробництвом продукції;
 - б) з реалізацією продукції;
 - в) із заготівлею ресурсів;
 - г) з реалізацією продукції та заготівлею ресурсів
2. Кадровий розділ стратегічного плану охоплює:
 - а) контроль якості продукції;
 - б) вивчення конкурентів;
 - в) рівень укомплектованості підприємства кадрами;
 - г) створення інвестиційних можливостей
3. Фінансовий розділ стратегічного плану охоплює:
 - а) контроль якості продукції;
 - б) вивчення конкурентів;
 - в) рівень укомплектованості підприємства кадрами;
 - г) створення інвестиційних можливостей
4. Виробничий розділ стратегічного плану охоплює:
 - а) контроль якості продукції;
 - б) вивчення конкурентів;
 - в) рівень укомплектованості підприємства кадрами;
 - г) створення інвестиційних можливостей
5. До сильних сторін підприємства відносять:
 - а) невизначеність стратегічних напрямків;
 - б) централізацію управління;
 - в) переваги у сфері витрат;
 - г) низьку прибутковість

ВАРІАНТ 13

Теоретичні питання

1. Планування. як наука.
2. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявної потужності

Тести

1. До слабких сторін підприємства відносять:
 - а) міцні ринкові позиції;
 - б) позитивний імідж;
 - в) переваги у сфері витрат;
 - г) низьку прибутковість
2. Чітко окреслена мета, що визначає сенс існування організації в суспільстві, її соціально-економічне призначення і є основою формування системи цінностей, якою мають керуватися всі працівники організації для забезпечення її існування і розвитку – це:
 - а) стратегія організації;
 - б) ціль організації;
 - в) місія організації;
 - г) всі відповіді вірні
3. Стратегічне планування є:
 - а) довгостроковим;
 - б) середньостроковим;
 - в) короткостроковим;
 - г) всі відповіді вірні
4. Стратегія - це:
 - а) метод керівництва;
 - б) мистецтво оперативного управління;
 - в) мистецтво керівництва знаходити правильні шляхи до перемоги;
 - г) немає вірної відповіді
5. Що є інструментами оцінювання впливу минулих тенденцій на майбутню діяльність підприємства:
 - а) методи прогнозування;
 - б) економічний аналіз і методи прогнозування;
 - в) данні обліку;
 - г) побудова моделей

ВАРІАНТ 14

Теоретичні завдання

1. Зміст і завдання оперативно-календарного планування
2. Маркетингові дослідження як основа планування збуту продукції

Тести

1. Збут підприємством свого товару це:
 - а) процес реалізації промислової продукції з метою задоволення потреб і запитів споживачів і отримання доходів;
 - б) комплекс заходів у сфері дослідження торгово-збутової діяльності підприємства;
 - в) процес виробництва промислової продукції з метою задоволення потреб і запитів споживачів.
2. Який підхід до планування збуту використовується. Якщо існують стабільні економічні умови:
 - а) статистичний підхід;
 - б) заснований на визначенні можливого об'єму попиту на продукцію;
 - в) заснований на визначенні можливого об'єму пропозиції при існуючій виробничій нагоді.
3. При плануванні витрат на рекламу їх необхідно віднести до витрат:
 - а) адміністративним;
 - б) загальновиробничим;
 - в) на збут.
4. Планування збуту продукції проводять в першу чергу на основі:
 - а) маркетингових досліджень;
 - б) на підставі наявних ресурсів підприємства;
 - в) на підставі наявних виробничих підрозділів підприємства;
 - г) аналізу показників за попередні роки.
5. Процес планування збуту продукції закінчується:
 - а) планування асортименту;
 - б) планування об'єму продажів у вартісній формі;
 - в) планування ціни.
 - г) плануванням об'єму продажів в натуральній формі;
 - д) оцінкою конкурентоспроможності товару.

ВАРІАНТ 15

Теоретичні питання

1. Сутність норм та нормативів. Їх класифікація
2. Методи та інструменти планових розрахунків

Тести

1. План збуту в першу чергу пов'язаний з:
 - а) планом матеріально-технічного забезпечення продукції;
 - б) з планом по праці;
 - в) з виробничою програмою
 - г) інвестиційним планом.
2. Збут підприємством свого товару це:
 - а) процес реалізації промислової продукції з метою задоволення потреб і запитів споживачів і отримання доходів;
 - б) комплекс заходів у сфері дослідження торгово-збутової діяльності підприємства;
 - в) процес виробництва промислової продукції з метою задоволення потреб і запитів споживачів.
3. Який підхід до планування збуту використовується. Якщо існують стабільні економічні умови:
 - а) статистичний підхід;
 - б) заснований на визначенні можливого об'єму попиту на продукцію;
 - в) заснований на визначенні можливого об'єму пропозиції при існуючій виробничій нагоді.
4. При плануванні витрат на рекламу їх необхідно віднести до витрат:
 - а) адміністративним;
 - б) загальновиробничим;
 - в) на збут.
5. Стратегія - це:
 - а) метод керівництва;
 - б) мистецтво оперативного управління;
 - в) мистецтво керівництва знаходити правильні шляхи до перемоги;
 - г) немає вірної відповіді

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

З ДИСЦИПЛІНИ «ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

1. Планування, як наука. Предмет, об'єкти і методи дослідження
2. Процес планування і вибір рішень, філософські концепції планування
3. Планування як функція управління підприємством
4. Методи та інструменти планових розрахунків
5. Маркетингові дослідження як основа планування збуту продукції
6. Планування збуту продукції
7. Визначення та структура виробничої програми підприємства
8. Державний контракт і державне замовлення, як складова виробничої програми підприємства
9. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі
10. Зміст і завдання оперативно-календарного планування
11. Ритмічність виробництва
12. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного та масового типів виробництва
13. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків
14. Методики розрахунку виробничої потужності
15. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявної потужності
16. Система показників виробничої потужності
17. Зміст планування МТЗ та послідовність його розробки
18. Планування потреби в матеріальних ресурсах
19. Запаси і регулювання їх розмірів
20. Особливості визначення потреби цехів у матеріальних ресурсах в різних типах виробництва
21. Планування персоналу
22. Суть, значення продуктивності праці
23. Планування продуктивності праці
24. Планування фонду оплати праці
25. Мета та завдання розробки плану собівартості продукції
26. Класифікація витрат та групування витрат по елементам та статтям
27. Складання зведеного кошторису витрат на виробництво та планової калькуляції
28. Зміст фінансового плану
29. Доходи, витрати
30. Кредитний план
31. Грошові потоки
32. Поняття виробничої діяльності та її основні елементи
33. Сутність організації виробництва
34. Взаємозв'язок технології та організації виробництва
35. Технологія і виробничий процес
36. Принципи раціональної організації виробничого процесу
37. Планування виробничого процесу
38. Організаційні типи виробництва
39. Просторові зв'язки у виробничому процесі
40. Виробнича структура та її види
41. Просторові розташування підприємства
42. Виробничий цикл
43. Методологія організації виробництва
44. Класифікація методів виробництва

45. Потокове виробництво
46. Автоматизоване виробництво
47. Трудовий і виробничий процеси
48. Організація праці
49. Форми організації праці
50. Організація та обслуговування робочих місць

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

**ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ
РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

**ЗАВДАННЯ ДО ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОНТРОЛЬНОЇ
РОБОТИ**

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА»**

**ПРОГРАМА САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ
СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**